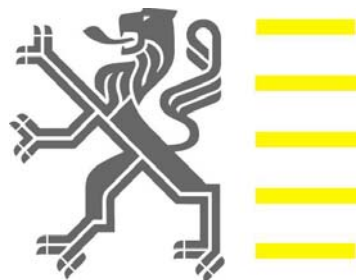

MAATWERKHOEKEN

NT2-ACTIVITEITEN VOOR ZELFSTANDIG
ONDERNEMERS

Dit project werd uitgevoerd door Goele Kerkhofs en An Lombaerts, medewerkers van het Centrum voor Taal en Onderwijs, KULeuven in samenwerking met Syntra Vlaanderen met steun van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van experimentele projectsubsidies etnisch-culturele minderheden - 2007.

Centrum voor
Taal ^{nt}2 en
Onderwijs

Vlaams Agentschap voor
Ondernemersvorming Vlaanderen

Voorwoord

In 2005 ging het project Maatwerk van start. In functie van een behoeftegericht NT2-traject werden verschillende rollen die inburgeraars willen/moeten/kunnen opnemen en de daarmee samenhangende talige taken, beschreven. Deze informatie leidde tot de didactische werkvorm 'maatwerkhoecken'. De cursisten gaan gedurende een aantal uren per week in verschillende hoeken aan de slag met taken die aansluiten bij hun leefwereld en dus behoeftes. De Doos op Rollen is een handige manier om lesmateriaal per rol te verzamelen.

Om de verschillende dozen met activiteiten te vullen werd het bestaand NT2-materiaal gescreend. Voor sommige rollen was er heel wat voorhanden maar andere rollen waren minder goed uitgewerkt. Om één van die leemtes op te vullen werd er door het CTO een pakket activiteiten voor zelfstandig ondernemers ontwikkeld.

Inleiding

Deze handleiding werd ontwikkeld voor de rol 'zelfstandige ondernemers' en is een aanvulling op de [algemene handleiding](#) voor Maatwerkhoecken. In deze algemene handleiding vind je een beschrijving van de verschillende rollen. Er wordt eveneens uitgelegd hoe je met deze rollen aan de slag kan in verschillende maatwerkhoecken. In dit aanvullend stuk vind je meer informatie over de activiteiten voor zelfstandig ondernemers.

Opzet

Voor dit project werden activiteiten ontwikkeld voor Richtgraad 1 (1.1. en 1.2.) De taken werden in een voor zelfstandige ondernemers herkenbare context uitgedacht. Deze taken kunnen door docenten ingezet worden in maatwerkhoecken. Het pakket bestaat uit lees-, schrijf en spreekactiviteiten. Receptieve luistertaken zijn minder geschikt voor hoekenwerk en ontbreken dus. Luisteren komt wel op een natuurlijke wijze aan bod in de meeste spreekactiviteiten.

De activiteiten voor zelfstandig ondernemers zijn bruikbaar in de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenonderwijs en de universitaire talentcentra.

Doelgroep

De activiteiten zijn geschikt voor gealfabetiseerde anderstalige volwassenen die weinig of geen Nederlands kennen en die belangstelling hebben voor het zelfstandig ondernemerschap. De cursisten kunnen al aan de slag zijn als zelfstandige of kunnen ervan dromen op een dag een eigen zaak te starten.

Doelstelling

De Doos op Rollen voor zelfstandig ondernemers is in eerste plaats een NT2-project. De cursisten werken in hoeken aan de doelstellingen van Richtgraad 1 (1.1 en 1.2.) De activiteiten werden echter in een voor zelfstandige ondernemers herkenbare context ontwikkeld. Het pakket vertrekt van 14 taalgebruikssituaties waarin een zelfstandig ondernemer terecht komt. Voor elk van deze situaties is een lijst met concrete talige handelingen samengesteld.

De taalgebruikssituaties

- Het profiel van een ondernemer;
- De haalbaarheid van het project onderzoeken;
- Een zaak opstarten: de formaliteiten;
- Een zaak opstarten: vestigen;
- Een zaak opstarten: reglementen;
- Een zaak opstarten: ondersteuning;
- Een zaak opstarten: verzekeringen;
- Omgaan met geld: financiële diensten;
- Omgaan met geld: financiële documenten;
- Omgaan met geld: betalingsverkeer in de zaak;
- Omgaan met personeel;
- Omgaan met handelaars;
- Omgaan met klanten;
- Marketing en promotie;

In de [doelencatalogus](#) vind je een uitgebreid overzicht van de verschillende taalgebruikssituaties en de bijhorende talige handelingen.

Het materiaal

De activiteiten

Dit project bestaat uit 41 activiteiten voor Richtgraad 1.1. en 43 activiteiten voor Richtgraad 1.2. In het totaal beschik je dus over meer dan vijftig uren aan onmiddellijk bruikbaar lesmateriaal.

Elke activiteit is op dezelfde manier opgebouwd. De taken werden zo ontwikkeld dat cursisten er zelfstandig mee aan de slag kunnen. Dit betekent echter niet dat je ze als docent niet moet begeleiden. Afhankelijk van het profiel van je groep zal je de cursisten op gang moeten helpen en begeleiden tijdens de uitvoering van de taak. Omdat de

activiteiten voor zich spreken werd er geen uitgebreide beschrijving per activiteit voorzien.

De opbouw van een activiteit

Bovenaan de taak geven enkele iconen informatie over de duur van de activiteit, de groepssamenstelling en over de rol waarvoor de activiteit ontwikkeld werd.

De eerste reeks iconen duidt op de groepssamenstelling.

Deze taak maakt een cursist alleen.

Deze taak maken cursisten met twee.

Deze taak maken cursisten in groep.

DOOSJE OP ROLLEN

Je bent een cursist Nederlands als tweede taal. Je krijgt les in groep. Vanaf nu maak je ook taken in een hoek. Deze taken maak je alleen, met twee of met een groepje. Je docent zal niet meer alles uitleggen. Na iedere taak denk je na over wat je geleerd hebt. De nieuwe dingen schrijf je op een blaadje. Dit blaadje bewaar je in je doosje op rollen.

Kan jij een doosje maken?

Wat heb je nodig?

Lijm.
Schaar.
Fiche

Wat moet je doen?

- 1 Lees de instructies op **blad 2**.
- 2 Bekijk de tekening op **blad 3**.
- 3 Voer de instructies uit.

Wat kan je helpen?

- 5 Lees meer over het taakblad op **Hulp – blad 1**

Wat dient je zaak?

Vul na iedere activiteit een fiche in. Schrijf op deze fiche wat je geleerd hebt.

DOOSJE OP ROLLEN – lezen 1.1, zelfstandig ondernemer

De groepssamenstelling is slechts een aanduiding. Als cursisten een individuele taak liever samen uitvoeren, kan dat. Bij sommige taken wordt ook expliciet gevraagd om een andere cursist om hulp te vragen.

De tweede reeks iconen duidt op de duur van de activiteit.

Dit is een korte taak.

Dit is een langere taak.

Het laatste icoon duidt op de context van de activiteit.

Dit is een activiteit voor de rol zelfstandig ondernemer.

[Hier](#) vind je een overzicht van de andere rollen en hun iconen. Deze link brengt je ook naar het materiaal dat voor de diverse rollen ontwikkeld werd.

De footer vermeldt bij elke activiteit de titel, de vaardigheid, het niveau (1.1 of 1.2) en de rol.

De cursisten krijgen bij iedere taak meer informatie over de achtergrond waartegen ze de activiteit moeten uitvoeren. Op die manier zien zij onmiddellijk dat de taak uit het leven van een zelfstandige ondernemer gegrepen is. Deze situatieschets staat in het kader bovenaan.

Een taak in zijn meest uitgebreide vorm bestaat uit vier stappen. Deze stappen worden enkel opgenomen als ze relevant zijn voor de uitvoering van de taak.

Wat heb je nodig?

Cursisten krijgen een kort overzicht van het materiaal dat ze nodig hebben.

Wat moet je doen?

Cursisten krijgen stap voor stap uitgelegd hoe ze de taak moeten uitvoeren.

Wat kan je helpen?

Cursisten krijgen een hulplijn aangeboden. Deze ondersteuning neemt zeer uiteenlopende vormen aan en verschilt dus van taak tot taak.

Wat dient je zaak?

Cursisten krijgen tips over hoe ze de aangeboden informatie kunnen gebruiken in hun echte leven of ze krijgen een verwijzing naar instellingen, brochures, websites waar ze meer informatie kunnen verzamelen.

De zoekdatabank

Het materiaal wordt online aangeboden. Op deze site zoekt u aan de hand van verschillende trefwoorden naar specifieke activiteiten. De volgende zoektermen kunnen geselecteerd worden:

- rol
- niveau
- vaardigheid
- context

Zo kunt u zeer gericht zoeken naar een leesactiviteit voor zelfstandige ondernemers op richtgraad 1 niveau 1.1 en meer specifiek een taak waarin het contact met klanten centraal staat.

Portfolio - Het doosje op rollen

Cursisten werken zelfstandig op een taakgerichte manier aan het versterken van hun vaardigheden. Om de cursisten even te laten stilstaan bij wat ze geleerd hebben, werd het doosje op rollen ontwikkeld. In de eerste activiteit plooien de cursisten hun eigen doosje op rollen. De taak DOOSJE OP ROLLEN staat uitgebreid beschreven in deze handleiding.

Na iedere activiteit vullen de cursisten een [fiche](#) in die ze bewaren in hun eigen doosje op rollen. Op deze fiche noteren de cursisten wat ze geleerd hebben bij het uitvoeren van de taak. Het antwoord kan zeer uiteenlopend zijn en kan gaan van nieuwe woorden tot een website die ze een keer willen bezoeken. Aan de hand van deze fiches krijgen de cursisten een goed overzicht van wat ze geleerd hebben en naar welke taken zij kunnen terugrijpen om die informatie nog een keer op te frissen.

De introductieactiviteit

Cursisten kunnen natuurlijk niet van het eerste moment zelfstandig aan de slag. Om hen te laten kennismaken met het materiaal werd er een voorbeeldactiviteit ontwikkeld die klassikaal gemaakt kan worden. In deze activiteit plooien de cursisten hun eigen doosje op rollen.

Lesactiviteit Doosje op rollen

Materiaal

Activiteit [Doosje op rollen](#)

[Fiches](#) voor in het doosje

Lijm

Scharen

Vorbereiding

Kopieer deze activiteit voor iedere cursist. Kopieer **Taak – blad 1** op harder papier.

Kopieer de **fiches** op harder papier. Knip de fiches uit.

Lesverloop

Vertel de cursisten dat ze vanaf nu af en toe in een hoek aan activiteiten zullen werken. Voeg er aan toe dat ze soms alleen, met twee of in groep aan de slag zullen gaan. Maak duidelijk dat jij er wel altijd zal zijn maar dat ze toch alleen moeten werken.

Zeg dat alle activiteiten op dezelfde manier opgebouwd zijn en dat jullie vandaag de eerste activiteit samen zullen overlopen en uitvoeren. Geef iedere cursist de activiteit DOOSJE OP ROLLEN.

Overloop de formele kenmerken van de taak: de iconen, het kader, de instructies, de footer. Ga na of alle cursisten de informatie begrijpen. Betrek de cursisten bij je uitleg door ze te vragen wat ze zien op de instructie- en taakbladen.

Plaats de cursisten per twee. Geef ze de opdracht om samen een doosje te maken. Ga van duo naar duo en ondersteun de cursisten als dat nodig is. Vermijd om de taak in hun plaats uit te voeren. Probeer de cursisten door betekenisonderhandeling tot een beter begrip van de instructies te laten komen. Op die manier zullen zij meer uit de taak halen.

Vraag de cursisten om het doosje te tonen. Help duo's die er niet in geslaagd zijn om de taak tot een goed einde te brengen. Bespreek de taak. Geef de duo's de opdracht om ook een tweede doosje te maken zodat iedere cursist over een doosje beschikt.

Verdeel in tussentijd de fiches. Geef iedere cursist een fiche. Vertel de cursisten dat ze na iedere taak een fiche moeten invullen. Op deze fiche schrijven ze in de eerste plaats de titel van de activiteit. Vraag de cursisten wat de titel van de activiteit is die ze net uitgevoerd hebben. Geef de cursisten de opdracht om de titel op te schrijven. Vraag vervolgens of het een lees-, schrijf of spreektaak was. Vraag de leerlingen om het antwoord aan te duiden. Verwijs eventueel naar de footer waar bij iedere taak staat welke vaardigheid er aan bod komt.

Voeg er eventueel aan toe dat er in de meeste taken zowel lezen als spreken of schrijven aan bod komt maar dat er altijd een vaardigheid iets belangrijker is.

Vraag de cursisten wat ze geleerd hebben. Wat wisten ze nog niet? Leg goed uit dat ze zelf eens moeten nadenken. Ondersteun de cursisten door het stellen van de volgende vragen:

- *Welke nieuwe woorden hebben jullie geleerd?*
- *Welke zinnen hebben jullie geleerd?*
- *Zijn er nog andere zaken die jullie geleerd hebben?*

Benadruk dat het antwoord voor iedereen verschillend kan zijn. De ene cursist zal enkele woorden opschrijven, de andere een instructie. Maar de cursisten mogen evengoed opschrijven dat Pritt een lijmmerk is.

Beëindig de activiteit door de cursisten te vragen om de taak in hun map te bewaren. Vertel hun dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun doosje.

Praktische tips voor het gebruik

In de algemene handleiding worden er dozen per vaardigheid voorgesteld. Bij het uitwerken van de rol 'zelfstandige ondernemer' is het duidelijk geworden dat een doos per rol gebruiksvriendelijker is. Aarzel dus niet om de dozen op deze manier te introduceren.

De doos op rollen is geen afgerond project. Gaandeweg zullen meer rollen uitgewerkt worden. Raadpleeg regelmatig de website voor nieuw materiaal. Je kunt de doos natuurlijk ook steeds bijvullen aan de hand van materiaal dat cursisten meebrengen naar de les. Op die manier wordt de doos steeds geactualiseerd. Zo speelt ze op lange termijn nog beter in op de behoeften van de zelfstandig ondernemers.

Tijdens de eerste weken zal je zelf instaan voor de keuze van het materiaal. Maar misschien willen jouw cursisten gaandeweg zelf een activiteit uitkiezen. Omdat de online zoekmachine voor docenten ontwikkeld werd, is het voor de cursisten interessanter en meer motiverend om met een echte doos te werken. Print alle activiteiten, en verzamel ze in een doos. In de algemene handleiding vind je een voorblad.

Tijdens maatwerkhoeke heb je voornamelijk een begeleidende rol. Je ondersteunt de cursisten als dat nodig is, je bevestigt ze als ze op de goede weg zitten. Voor sommige taken is je rol iets belangrijker. Bij spreektaken is het belangrijk dat je regelmatig feedback geeft. Bij enkele taken ben je zelfs gesprekspartner. Geef daarom de eerste weken slechts één duo of groep een spreekactiviteit. Volg deze cursisten goed op zonder de anderen uit het oog te verliezen.

Feedback is erg belangrijk voor beginnende taalleerders. Omdat je van hoek naar hoek beweegt zullen cursisten voortdurend door je bijgestuurd worden. Na de uitvoering kun je de taak nog eens kort bespreken met de cursisten. Aarzel ook niet om zeker voor de lees- en schrijftaken een sleutel aan te bieden door middel van een door jou ingevulde taak. Op die manier kunnen de cursisten zelf de door hen gemaakte taak corrigeren.

Hoekenwerk is geen evidentie. Om de stap minder groot te maken, kun je eventueel een collega uitnodigen om de eerste lessen mee te begeleiden.